



TRYGG RYTTERGLEDE FOR ALLE

**TILTAK FOR Å BEDRE KUNNSKAPEN, HOLDNINGENE OG
HÅNDTERINGEN AV SEKSUELL TRAKASSERING OG OVERGREP I
RYTTERSPORTEN**

Forord

Trygg rytterglede for alle

«Vi må stanse overgriperne».

Slik lød overskriften til det første offentlige innlegget Monica Mæland kom med som nyutnevnt justis- og beredskapsminister i fjor. Innlegget ble publisert i VG 2. februar 2020.

Mæland nevnte tre felt hun ønsket å jobbe med for å sikre nordmenns sikkerhet. Ett av disse trakk hun frem som det aller viktigste: «Vi skal stanse overgrep mot barn».

Ministeren kom med fakta: mens tradisjonell vinningskriminalitet har gått ned med 36 prosent, så øker antall anmeldelser knyttet til overgrep mot barn. Ifølge politiet skyldes majoriteten nettrelaterte saker.

«Vi skal sørge for at vi har et politi som har det de trenger for å ta overgriperne, men de utfordringer politiet møter i denne oppgaven kan de ikke møte alene,» sa ministeren videre i sitt innlegg før hun påpekte: «Å beskytte våre barn er som alle andre grunnleggende og viktige ansvar: det er en jobb hele samfunnet må ta sin del av.»

Denne oppgaven ligger også til idretten. Å bidra til å stanse overgrep mot barn innen idretten er en del av idrettens samfunnsansvar.

Idrettens visjon lyder «Idrettsglede for alle». Å forebygge, avdekke og håndtere seksuell trakassering og overgrep innen idretten utgjør en del av det som skal til for å nå denne visjonen.

De siste 20 årene har NIF gjort et stort og viktig arbeid på dette området. NIF har utviklet et fellesidrettslig rammeverk, NIF har tatt rollen som arbeidshest, dratt lasset og vist vei for særforbundene.

Mye er gjort – og en del gjenstår å gjøre for å stanse overgriperne.

I løpet av året 2020 fokuserte flere medier på overgrep i idretten. Media tok sin del av samfunnsansvaret, påpekte problemstillinger og utfordringer.

Den utfordringen tok Norges Rytterforbund. Et bredt sammensatt utvalg ble satt ned for å jobbe med spørsmål rundt seksuell trakassering og overgrep. Deres arbeid har resultert i denne rapporten.

Den norske idrettsmodellen er tuftet på frivillighet. Dette gjelder ryttersporten som all øvrig sport. Som særforbund må man ta ansvar for sine medlemmer. Som særforbund må man legge til rette for at de oppgaver som følger det å være en del av norsk idrett er håndterbare innenfor rammene for idrettsmodellen. Oppgavene må ikke føles tyngre og vanskeligere enn hva frivilligheten kan bære. Dette er et viktig hensyn å ta med seg både når man identifiserer tiltak og utvikler verktøy.

Idrettens nulltoleranse for enhver form for diskriminering, trakassering eller overgrep er det total enighet om. Å jobbe for at nulltoleransen gjenspeiler seg i praksis innebærer en innsats som går ut på forebygging, på informasjon, på klargjøring av regelverk og retningslinjer, eventuelt utvikle nye sådanne.

På noen områder er dette komplisert og ikke så rett frem som man skulle ønske. I flere situasjoner er det nødvendig med helt klare lovfestede hjemmelsgrunnlag for at vi skal kunne agere slik som vi ser er ønskelig.

Utvalget har identifisert flere konkrete forslag til tiltak som ryttersporten selv kan følge opp, utvikle og iverksette. Utvalget har også identifisert utfordringer som må løses av NIF eller som NIF må ta videre til myndighetsnivå. Når disse utfordringene er løst, vil det komme hele idretten til gode.

Da er man et viktig steg videre på vei med den viktige oppgaven justis- og beredskapsministeren påpekte i sitt innlegg i VG i fjor. Da er idretten et viktig steg videre for å sikre «Idrettsglede for alle».

Norges Rytterforbund har med sin rapport tatt et steg videre på veien ikke bare mot «Rytterglede for alle», men mot «Trygg rytterglede for alle».

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tore Sannum'. The signature is stylized with a large initial 'T' and a cursive 'Sannum'.

Tore Sannum, president i Norges Rytterforbund

Innhold

1. Innledning	8
1.2 Bakgrunn	8
1.3 Utvalgets sammensetting.....	9
1.4 Mandat	10
1.5 Begrep og definisjoner	10
1.6 Metode	10
1.7. Utfordringer.....	11
1.8 Målet med rapporten	11
2. Det idrettslige rammeverket for seksuell trakassering og overgrep	11
2.1 Idrettens felles regelverk.....	12
2.2 NRYFs lover, regelverk, retningslinjer og informasjonsarbeid	12
2.2.1 Regelverk og retningslinjer	12
2.2.2 Verdikoden RASK	12
2.2.3 Informasjon på hjemmeside – rytter.no	12
2.2.4 Regelmessig informasjon til klubber og kretser	13
2.2.5 Utdanning, prosjekter og kampanjer	13
2.2.6 Kontrakter.....	13
2.2.7 Sponsoravtaler.....	13
2.2.8 Samarbeidsavtale NRYF og Redd Barna «Trygg på trening»	13
3. Identifisering av de kritiske situasjonene	14
4. Forebyggende – anbefalinger og forslag	14
4.1 Informasjonsarbeid	15
4.2 Trener	16
4.2.1 Regler, retningslinjer, politiattest og kontrakt	16
4.2.2 Trenerlisens	17
4.3. Utøvere	18
4.3.1 NRYFs regelverk om utilbørlig adferd.....	18
4.3.2 Regelverk utøvere; bredde og representasjonsutøvere	18
4.3.3. Vurdere krav om lisensiert trener	19
4.3.4 Analogi fra antidopingregelverket vedrørende forbudte forbindelser utøver/annen person	19
4.4 Klubb (idrettslag)	19
4.4.1. Retningslinjer og krav	19
4.4.2 Samarbeidspartnere, sponsorer	19

4.5 Private aktører.....	20
5. Håndtering av saker – anbefalinger og forslag	20
5.1 Fornærmede.....	21
5.2 Person som er domfelt og/eller utestengt.....	21
5.2.1 Eksisterende retningslinjer for håndtering av utestengte personer for rideklubber tilknyttet Norges Rytterforbund	22
6. Problemstillinger som må adresseres NIF	22
6.1 Avklaringer.....	23
6.2 Felles varslingscenter for idretten.....	23
6.3 Politiattest	23
6.4 Utdyping av NIFs lov § 13-3. «Krav til idrettens avtaler og samarbeid med næringslivet»	24
6.5 Arbeidskraft på idrettsarenaer	24
7. Forslag til erklæring	24

Kontaktinfo:

Generalsekretær NRYF Beate Heieren Hundhammer: Beate@rytter.no

Kommunikasjonsrådgiver NRYF Rebecca Ballestad-Mender: Rebecca@rytter.no

Rapporten er ført i pennen av Rebecca Ballestad-Mender

Sammendrag

Seksuell trakassering og overgrep er et globalt samfunnsproblem. Det skjer også innen idretten, til tross for at idretten har en nulltoleranse for enhver form for trakassering eller overgrep.

Norges Rytterforbund (NRYF) har et overordnet ansvar for å formidle kunnskap, skape gode holdninger og etablere gode systemer og rutiner vedrørende seksuell trakassering og overgrep innen ryttersporten.

Norges Rytterforbund satte i desember 2020 ned et utvalg som fikk til oppgave å tydeliggjøre regelverk og retningslinjer for å i større grad sikre god håndtering av tilfeller der det har skjedd trakassering eller overgrep. Denne oppgaven er imidlertid en del av en større kontekst. Utvalget har derfor sett på oppgaven som en del av en større helhet der det handler om hele det arbeidet som gjøres innen idretten for å forebygge, avdekke og håndtere seksuell trakassering og overgrep. Det overordnede mål med rapporten er å identifisere og prioritere tiltak som kan bidra til at man innen ryttersporten kan forbedre dette arbeidet.

Utvalget har kartlagt hva som finnes av lover, regelverk, retningslinjer, kontrakter og informasjon både innen idretten sentralt og innen Norges Rytterforbund. Utvalget har identifisert kritiske situasjoner i sporten og diskutert løsninger for tiltak.

Utvalget mener at kunnskap er viktig både for å forebygge, avdekke og håndtere overgrep. Dette gjelder uansett hvilken rolle man har innen sporten. Kunnskap gir trygghet og er et grunnlag for gode holdninger. Utvalget påpeker at det finnes mye tilgjengelig informasjon, men at det må gjøres et kontinuerlig arbeid for å gjøre det mer kjent. Videre må den fellesidrettslige informasjonen tilpasses ryttersporten for at mottager lettere skal identifisere seg med den. Samarbeidet med Redd Barna om verktøyet «Trygg på trening» vil være toneangivende for informasjonsarbeidet. Blant konkrete foreslåtte tiltak er å implementere informasjon i eksisterende opplegg, som Grønt Kort, utforme egne kurs som kan være obligatorisk i forbindelse med å løse lisens og utforme målrettede informasjonskampanjer.

Det er en utfordring for ryttersporten at den inkluderer mange private aktører. NRYF har ingen myndighet overfor denne gruppen, men NRYF har en påvirkningsmulighet. NRYF må bli klarere overfor private aktører når det gjelder holdninger og retningslinjer, og stille strengere krav til private aktører der det inngås samarbeid med et organisasjonsledd.

Ved å gjøre verktøyet «Trygg på trening» tilgjengelig for alle, samt opprette register for alle som har gjennomgått kurset når man også private aktører. Gjennomført kurs vil kunne fremstå som en markedsfordel for disse.

Innhenting av politiattest er et grunnleggende element for en trygg sport. For den organiserte sporten er krav om dette forankret i Norges Idrettsforbunds lov. Ettersom mye av sporten utøves på private staller og anlegg, er det særdeles viktig at også private aktører må kunne kreve politiattest.

Det foreligger standardkontrakter for avtaler overfor landslagsledere, representasjonsryttere, samarbeidspartnere og sponsorer. Signering av en kontrakt som tydelig sier at man skal følge idrettens regler, inkludert de om seksuell trakassering og overgrep, gir trygghet for begge avtaleparter. Det gir også økt kunnskap og virker holdningsskapende. Et tiltak er å tydeliggjøre

nulltoleransen for alle former for trakassering og overgrep i eksisterende standardavtaler, samt å utvikle standard trenerkontrakt til bruk i klubber og av private aktører.

Norges Rytterforbund har i senere tid gjort et grunnarbeid med tanke på å innføre en trenerlisens. En trenerlisens gir økt kompetanse, bedre utøvere, økt hestevelferd og bedre sikkerhet for både hest og utøver. Et foreslått tiltak er at det sikres at temaet seksuell trakassering og overgrep inngår i obligatoriske kurs når systemet for trenerlisens innføres.

I utvalgsarbeidet har det blitt klart at det er adskillige forhold som må adresseres til Norges Idrettsforbund (NIF) før det kan gis konkrete forslag om tiltak innen NRYF, enten fordi det er snakk om fellesidrettslige forhold eller fordi det er forhold og problemstillinger som NIF må ta videre til myndighetsnivå. Disse forhold gjelder især håndtering av en person som er domfelt og/eller utestengt for seksuell trakassering og overgrep. Utvalget har identifisert eksempler på kritiske situasjoner der det er behov for kjøreregler for håndtering av overgrepsperson. Alle situasjoner er i regi av klubb/NRYF, men problemstillinger og de foreslåtte løsninger kan tenkes anvendt tilsvarende av private aktører. Utvalget har her kommet med forslag til løsninger, men disse forutsetter avklaringer fra NIF vedrørende handlingsrom og hjemmelsgrunnlag

Utvalget påpeker behovet for fellesidrettslige retningslinjer for ivaretagelse av den som er utsatt for seksuell trakassering eller overgrep ved varslet sak, ved mistanke om trakassering/overgrep og før/etter det foreligger eventuell dom i en sak.

Utvalget påpeker behovet for et felles varslingscenter og påtaleorgan for hele idretten.

Norges Rytterforbund som særforbund kan gjøre flere tiltak for å forbedre arbeidet for å forebygge, avdekke og håndtere seksuell trakassering og overgrep. Samtidig kreves det på flere viktige områder avklaringer på høyere nivå for å kunne gjennomføre foreslåtte tiltak. Utvalget har således ikke funnet alle svar, men påpeker i denne rapporten også på utfordringer og problemstillinger. Disse er ikke unike for ryttersporten, men gjelder for hele idretten. Dette innebærer at felles løsninger vil være skape forutsigbarhet og være til gagn for hele idretten.

1. Innledning

Seksuell trakassering og overgrep er et globalt samfunnsproblem. Det skjer også innen idretten, til tross for at det er nulltoleranse for alle former for trakassering og overgrep og er i strid med idrettens verdigrunnlag.

Også innen idretten kan personer i alle aldre bli utsatt for seksuell trakassering og overgrep, men det er især overgrep mot barn og mindreårige som er i et tillitsforhold til en voksen som oppfattes som særlig krenkende.

All barneidrett går inn under FNs barnekonvensjon om barns rettigheter. Barnekonvensjonen utgjør en del av den norske menneskerettsloven. For idrettens del innebærer dette at idrettens virksomhet alltid skal utformes til barnets beste og at barn skal beskyttes mot seksuelle overgrep, jfr. Barnekonvensjonens artikkel 19.

Seksuelle overgrep strider mot barnekonvensjonen, mot menneskerettighetskonvensjonen og mot idrettens verdigrunnlag og regler.

Voksenpersoner har et ansvar for å skape trygge, gode rammer for barn og unge i sporten. Enhver har en personlig plikt til å søke avverget bestemte alvorlige handlinger, herunder seksuelle overgrep, jfr. Straffeloven § 196.

Seksuell trakassering og overgrep kan straffes etter straffeloven, og det er politi og påtalemyndighet som har det formelle ansvaret for å forfølge slike saker.

1.2 Bakgrunn

Norges Rytterforbund (NRYF) har et overordnet ansvar for å formidle kunnskap, skape gode holdninger, samt etablere gode systemer og rutiner vedrørende seksuell trakassering og overgrep innen ryttersporten. Det handler om å forebygge, avdekke og håndtere.

Det har blitt klart at ryttersporten ikke har tydelige nok retningslinjer for hvordan enkeltpersoner, rideklubber, trenere og arrangører knyttet til NRYF skal forholde seg til domfelte og /eller utestengte personer.

Norges Rytterforbund tar selvkritikk på at utydelige retningslinjer og tilfeller av dårlig skjønn har gitt uheldige håndteringer av situasjoner der personer som er straffedømt og/eller utestengt fra idretten er involvert. Derfor vedtok forbundsstyret i desember 2020 å nedsette et bredt sammensatt utvalg for å etablere nødvendige kjøreregler.

Det skal ikke eksistere noen kultur som gir rom for bagatellisering eller ansvarsfraskrivelse overfor personer som er dømt i rettssystemet eller utestengt fra idretten. Det er nødvendig med en etablering av klarere retningslinjer og praksis overfor personer som er straffedømt og/eller utestengt fra idretten.

Samtidig skal etablering av kjøreregler gi våre tillitsvalgte den tryggheten de trenger for at de tar de rette avgjørelsene.

En stor del av hestesporten utgjøres av private aktører. Idrettens holdninger og grunnverdier må fremstå klarere også for denne gruppen. NRYF har ingen myndighet overfor private, men gjennom klare standpunkt og holdningsskapende arbeid har NRYF en påvirkningsmulighet overfor hele hestesporten. NRYF må bli klarere overfor private aktører når det gjelder holdninger og

retningslinjer, og stille strengere krav til private aktører der det inngås samarbeid med et organisasjonsledd.

Forbundsstyret har gitt utvalget en oppgave som i sin ordlyd fremstår som ganske konkret og avgrenset. Oppgaven må imidlertid ses i dens fulle sammenheng. Den er en del av en større helhet der det handler om hele det arbeidet som gjøres innen idretten for å forebygge, avdekke og håndtere seksuell trakassering og overgrep. Dette er igjen en del av idrettens standpunkt om at idretten på alle nivåer skal praktisere nulltoleranse av seksuell trakassering, overgrep, rasisme, kjønnsnshets, homohets og alle andre former for diskriminering.

Utvalget har derfor satt den konkrete oppgaven inn i en større sammenheng og gir sine anbefalinger ut fra helhetlige vurderinger.

1.3 Utvalgets sammensetting

Utvalget har bestått av:

- Tore Sannum, president NRYF, Drøbak Rideklubb
- Ingvild Østli, visepresident, Hedemarken Rideklubb
- Terje Rogne, medlem NRYF forbundsstyret, Drammen og Omegn Rideklubb
- Marianne Skille, varamedlem NRYF forbundsstyret, Østmarka Rytterklubb
- Anita Sandberg, leder av Oslo og Akershus rytterkrets (OARK), Follo Hestesportsklubb
- Unni Henriksbø, leder av sportsutvalg dressur, Vestre Bærum Rideklubb
- Sissel Røinås, leder av sportsutvalg feltritt, Vennesla Rytterforening
- Thea K. Backe Jansen, leder av sportsutvalg sprang, Moss og Omegn Hestesportklubb
- Hildegunn Skulstad, leder av sportsutvalg distanse, Gyland Hestesportlag
- Kaia Hegre, leder av ungdomskomiteen og medlem av forbundsstyret, Sandnes og Jæren Rideklubb
- Mikael Kolind, landslagsleder sprang
- Pether Markne, landslagsleder dressur
- Johan-Sebastian Gulliksen, utøver sprang, Drammen og Omegn Rideklubb
- Louise Almlund Løkken, utøver dressur, Oppdal Hestesportsklubb
- Torunn Knævelsrud, leder av Teknisk Komité reglement (TKr), Hedemarken Rideklubb
- Maria Housken, medlem av lovkomiteen, Kolnes Rytterklubb

Utvalget er ledet av presidenten. Fra administrasjonen har generalsekretær Beate Heieren Hundhammer, sportssjef Nina Johnsen, seniorrådgiver Kjell Myhre og organisasjonssjef Tine Skoftedalen Fossing deltatt. Sekretær for utvalget har vært kommunikasjonsrådgiver Rebecca Ballestad-Mender.

Av eksterne aktører har seniorrådgiver verdarbeid Håvard Øvregård fra NIF (Norges idrettsforbund) og Elin Langli og Hannah Halvorsen fra Redd Barna deltatt i utvalgsmøter.

1.4 Mandat

Utvalgets mandat ble vedtatt i forbundsstyrets møte 17.12.2020:

Gruppens arbeid skal omfatte følgende områder og arbeidsoppgaver:

- Tiltak i forhold til holdningsskapende arbeid både i egen organisasjon og overfor private selskaper som har samarbeid med et organisasjonsledd i NRYF, eller som tilbyr tjenester som medlemmer av NRYF benytter seg av.
- Utarbeide regelverk for arrangører vedrørende samarbeidspartnere, sponsorer og deltakere.
- Utarbeide regelverk for utøvere, både for bredden og de som er aktuelle for representasjon.
- Utarbeide regelverk for trenere, inkludert godkjenning/lisenser som gir mulighet for sanksjoner.
- Klargjøre klubbenes (idrettslagenes) forpliktelser i forhold til ovennevnte.

Utvalgets arbeid skal resultere i en rapport som skal sendes forbundsstyret. I tillegg kan utvalget foreslå tiltak som bør vurderes/iverksettes innenfor andre områder hvor utvalget ser et behov - det være seg lovendringer, ytterligere veiledere/retningslinjer etc. Utvalget bes også om å foreslå en erklæring som alle som ønsker å ta avstand fra en ukultur vi har sett eksempler på i det siste kan stille seg bak.

1.5 Begrep og definisjoner

Idrettens begrep og definisjoner som er utarbeidet av NIF legges til grunn i rapporten, [se her](#).

Redd Barna definerer seksuell trakassering av barn som overgrep. Utvalget legger også denne definisjonen til grunn.

I tråd med NIF og Redd Barna er det opplevelsen til den som mener seg utsatt for seksuell trakassering eller overgrep som legges til grunn. Det er ikke motivet hos avsender som definerer hendelsen, men opplevelsen hos mottager. Dette innebærer at en handling kan oppleves som, og etter idrettens retningslinjer være, seksuell trakassering, uten at den på noen måte hadde et seksuelt motiv. Det er også i en rekke situasjoner vanskelig å bevise eller være sikker på hva som var motivasjonen bak handlingen.

At det er mottagers opplevelse som legges til grunn, skyldes hensynet til det å ta vare på den som antagelig er den svake part. En slik vinkling kan også føre til større åpenhet om hvor grensene går for den enkelte. Om en handling er mulig å sanksjonere eller er straffbar, defineres av idrettens regelverk og av lovverket.

1.6 Metode

Utvalgets har hatt fem digitale møter. Utvalget ble delt inn i undergrupper som har jobbet med de oppgaver som ble gitt som mandat, også dette gjennom digitale møter. Anbefalinger har blitt utviklet på grunnlag av diskusjon først i undergruppene og deretter av utvalget i plenum.

NIF har supplert med informasjon og rådgivning underveis.

1.7. Utfordringer

Det er en utfordring for idretten generelt at det er relativt begrenset med oppdatert forskning og statistikk på dette området. Kunnskap er viktig for å få fullgod forståelse av hvordan man på best måte kan forebygge seksuell trakassering og overgrep i idretten.

Forskning og statistikk gir større trygghet for at man finner de beste løsningene for å forebygge overgrep, fremfor å basere seg på medieoppslag, egne erfaringer og subjektive oppfatninger.

Fremover må forskning på dette området prioriteres. Et arbeid som dette utvalget har gjort vil ikke være avsluttet med en rapport, tvert imot må det være et arbeid i konstant utvikling.

En utfordring for arbeidet med å motvirke overgrep innen idretten handler om at ideelle organisasjoner har begrenset med ressurser og verktøy som humankapital, tid, økonomi og struktur. Dette gjelder især på klubbnivå, der arbeidet gjøres av mennesker som engasjerer seg frivillig på sin fritid. Ofte er det ildsjeler som bærer hele klubben. Mange og vanskelige oppgaver utenom det sportslige er derfor en utfordring. Temaet seksuelle overgrep er i tillegg ekstra vanskelig, følsomt og tabubelagt for de aller fleste. Mange har også liten erfaring med å håndtere slike tilfeller.

1.8 Målet med rapporten

Idretten skal, på alle nivåer, praktisere nulltoleranse for enhver form for diskriminering og trakassering. Norsk idrett står sammen om å si *stop* til rasisme, kjønns- og homofobisme og andre former for diskriminering. Seksuell trakassering og overgrep skal ikke skje i idretten og er i direkte strid med idrettens visjon om idrettsglede for alle.

Idretten har et ansvar for å motvirke at det skjer seksuell trakassering og overgrep i sitt miljø. Idrettens nulltoleranse er klar, men et godt verdigrunnlag og gode intensjoner må følges opp i praksis.

Det overordnede mål med rapporten er å identifisere og prioritere tiltak som kan bidra til at man innen ryttersporten kan forbedre arbeidet for å forebygge, avdekke og håndtere seksuell trakassering og overgrep.

I ryttersporten skal det være trygg rytterglede for alle.

2. Det idrettslige rammeverket for seksuell trakassering og overgrep

NIF har de drøyt 20 siste årene fokusert stadig mer på temaet. NIFs verdigrunnlag, lover, retningslinjer og tiltak gjelder for alle særforbund. Dette utgjør det fellesidrettslige rammeverket.

NIFs arbeid kort oppsummert:

2000 – Retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep

2009 – Innføring av politiattestordning i hele norsk idrett

2011 – Egen ressurs for å følge opp henvendelser om overgrep i norsk idrett

2013 – Fem kortfilmer som illustrerer risikotilfellene

2017 – Retningslinjer for hvordan håndtere saker om seksuell trakassering og overgrep

2020 – Samarbeid om «Trygg på trening» med Redd Barna

NIF har informasjon om temaet seksuell trakassering og overgrep på sin [nettside](#).

2.1 Idrettens felles regelverk

Norsk idrett har egne [lover](#) og [retningslinjer](#) mot seksuell trakassering og overgrep. Alle har ansvar for å gripe inn og varsle ved brudd på retningslinjene.

Styret i hvert idrettslag har ansvar for at retningslinjene er kjente og blir fulgt.

I tillegg har NIF en egen [veileder](#) for håndtering av mulige brudd på retningslinjene mot seksuell trakassering og overgrep, samt ulike opplæringsressurser og råd for idrettslag og andre organisasjonsledd.

2.2 NRYFs lover, regelverk, retningslinjer og informasjonsarbeid

Her følger en statusoversikt over NRYFs arbeid med tematikken seksuell trakassering og overgrep *utover* det som inngår i det fellesidrettslige rammeverk, ref. punkt 2.1

2.2.1 Regelverk og retningslinjer

NRYFs lov § 25 viser til NIFs regelverk når det gjelder alminnelige disiplinærforføyninger, sanksjoner etter kamp- og konkurranseregler, straffesaker og dopingsaker, se [her](#).

Lov for særforbund sier tilsvarende i sin § 24, [se her](#).

Lov for idrettslag § 3 angir sanksjonsmuligheter styret i et idrettslag har overfor medlemmer, [se her](#).

[KR 1 § 175](#) omhandler utilbørlig opptreden.

[NRYFs markedsbestemmelser](#) § 1 uttaler at NRYFs sponsorer/samarbeidspartnere skal bidra til å støtte opp om NRYF og idrettens grunnverdier.

Retningslinjer for rideklubber tilknyttet Norges Rytterforbund i forhold til medlemmer med utestengesdommer fra idrettens domsutvalg (NIFD), se vedlegg 1.

2.2.2 Verdikoden RASK

I 2011 vedtok Ryttertinget verdikoden «RASK» som hjelp til å etterleve verdiene som er angitt i NRYFs lov § 1, 1. ledd.

RESPEKT – overfor hesten, utøveren og organisasjonen

ANSVAR – overfor hesten, utøveren og organisasjonen

SIKKERHET – overfor hesten, utøveren og organisasjonen

KUNNSKAP – overfor hesten, utøveren og organisasjonen

2.2.3 Informasjon på hjemmeside – rytter.no

Knapp på forsiden av rytter.no leder til særforbundets side om seksuell trakassering og overgrep. På denne siden finner man retningslinjene for idretten, samt flere menyvalg som er lenket direkte til

NIFs sine sider. Det står presisert at seksuelle overgrep er brudd på straffeloven (kapittel 26), og skal meldes til og etterforskes av politiet. Norsk idretts retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep er også gjengitt. I tillegg er det lenker til NIFs samlede informasjon.

NRYF har en også egen varslingsmail som kan benyttes om man har opplevd uønskede eller kritikkverdige forhold i ryttersportsmiljøet. Når det gjelder seksuell trakassering og overgrep bes varsling gjøres til NIF sentralt.

2.2.4 Regelmessig informasjon til klubber og kretser

Det sendes hvert år ut en informasjonsmail til nye tillitsvalgte med en generell informasjon om klubbarbeid, herunder kort informasjon om rutiner og retningslinjer fra NIF om hvordan man som klubb skal forholde seg til mobbing og seksuell trakassering samt informasjon om NRYFs varslingsmail.

2.2.5 Utdanning, prosjekter og kampanjer

Seksuell trakassering og overgrep er eget tema i NRYFs trenerutdanning.

Verdikoden RASK inngår i all utdanning av teknisk personell.

«Stallpotet», et verdiformidlende prosjekt, ble igangsatt med pilotprosjekt 2014 av NRYFs ungdomskomite for bedre miljø og bredere aktivitetstilbud til bredden.

2.2.6 Kontrakter

Landslagslederes plikt til å gjøre seg kjent med gjeldende bestemmelser i NIFs og NRYFs lover og regler er kontraktfestet i arbeidsavtalen med NRYF. Landslagsledere plikter å sette seg inn i retningslinjer og regelverk på flere ulike områder, herunder NIFs retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep. Det uttrykkes eksplisitt i arbeidsavtalen at arbeidstaker skal opptre profesjonelt i relasjon til idrettslagets utøvere og ikke inngå upassende relasjoner med enkeltutøvere. Om en relasjon innledes, plikter arbeidstaker å informere arbeidsgiver umiddelbart.

I utøverkontrakter med landslagsryttere forplikter utøveren seg til å leve etter og overholde NIFs og NRYFs verdier. Utøveren forplikter seg også til å ta ansvar for at personlige støttespillere er orientert om de til enhver tid gjeldende avtaler og regler.

2.2.7 Sponsoravtaler

Sponsorater innen NRYF reguleres av NIFs lov og gjennom NRYFs markedsbestemmelser. NRYF har utarbeidet standardavtaler for både enkeltutøvere, landslagsryttere og klubber, [se her](#).

2.2.8 Samarbeidsavtale NRYF og Redd Barna «Trygg på trening»

NRYF inngikk høsten 2020 en 3-årig samarbeidsavtale med Redd Barna om deres program [«Trygg på trening»](#).

Dette er et program Redd Barna har utviklet for idretten for å forebygge, avdekke og håndtere seksuell trakassering og overgrep. Redd Barna tilpasser programmet hver enkelt idrett i samarbeid med det enkelte særforbund.

For ryttersportens del vil denne tilpassingen blant annet innebære det å identifisere forhold innen ryttersporten som står frem som kritiske situasjoner i forhold til risiko for at voksne (eller jevnaldrende) utnytter sin rolle, for eksempel i stallmiljøet, i klubbmiljøet eller i forbindelse med trening. Det skal utvikles verktøy for å sikre trygge, gode rutiner i stallmiljøet, på stevneplassene samt i sosiale medier som er en viktig møteplass for mange.

«Trygg på trening» skal gjøres tilgjengelig for, og brukes, i medlemsklubber.

Målet er at verktøyet skal være klart til å tas i bruk innen andre kvartal 2021.

Opplegget vil ligge tilgjengelig på NRYFs hjemmeside slik at også private rideskoler og andre private aktører som ikke er medlem av Norges Rytterforbund kan ta verktøyet i bruk.

3. Identifisering av de kritiske situasjonene

Idretten baserer seg på relasjoner mellom mennesker. Idretten skaper sosiale bånd, og i dette ligger en viktig del av idrettens verdi som en institusjon i samfunnet. Flere av relasjonene innen idrett innebærer at barn og unge er i et tillitsforhold til voksne, både for støtte og for idrettslig fremgang.

For at tiltak skal treffe best mulig, er det viktig å identifisere de kritiske situasjonene, det vil si i hvilke situasjoner det er størst fare for at det skjer uønskede hendelser i forhold til seksuell trakassering og overgrep. Tiltak som forebygger seksuell trakassering og overgrep i slike kritiske situasjoner er det aller viktigste for å sikre at nulltoleransen for seksuell trakassering og overgrep også gjenspeiles i praksis.

NIF definerer fire situasjoner som risikosituasjoner når det gjelder seksuell trakassering og overgrep:

- Fysisk berøring
- Være alene med utøver
- Kommunikasjon på sosiale medier
- Ha en relasjon til en utøver

Redd Barna underbygger dette og oppgir at den største risikosituasjonen er når en voksenperson er alene med et barn.

Disse risikosituasjonene er især kritiske hvis det er foreliggende et overmaktsforhold. I ryttersporten er dette tenkelig i mange situasjoner. Et overmaktsforhold kan følge av at noen har en høy sosial status i miljøet, at noen anses som særskilt kompetent og erfaren eller som viktig for egen fremgang og posisjon i miljøet. Det er mange konkrete roller innen ryttersporten som kan gi et slikt overmaktsforhold, det kan følge av en lederrolle i stallen eller i klubben, det kan følge av en rolle som hesteeier, som trener, teknisk personell eller som annen yrkesutøver innen hestenæringen.

4. Forebyggende – anbefalinger og forslag

Utvalget mener at kunnskap er viktig for å forebygge overgrep. Dette gjelder uansett hvilken rolle man har innen sporten.

Det er lett å si at det skal være nulltoleranse for enhver form for seksuell trakassering og overgrep, men det kan være vanskelig å gjennomføre dette i praksis. Dette er et vanskelig tema. Det er følsomt, det vekker sterke reaksjoner, det er tabu- og skambelagt. Vennskapsbånd, relasjoner og maktforhold

bidrar til en kultur der mange kan vegre seg for å rapportere om uønsket adferd. Engstelse for å beskyldte noen uskyldige for overgrep kan også bidra til at man tier fremfor agerer.

For å motvirke at seksuell trakassering og overgrep skal være noe man tier om, bagatelliserer eller føler er for vanskelig og følsomt, er det viktig at sporten fokuserer på temaet for å unngå at de verdier, normer og tiltak man har ikke får den effekt de er ment å ha.

Med kunnskap blir man mer klar over hva som er kritiske situasjoner, hvordan man skal unngå dem, hvordan man kan løse dem og hvordan man skal forholde seg når noe har skjedd.

Å vite hva man skal gjøre hvis man har en bekymring eller vite hvordan man håndterer en varsling, er sentralt for både å forhindre og å avdekke trakassering og overgrep.

Kunnskap om hvordan man skal håndtere en situasjon, uansett om man er utøver, klubbmedlem, tillitsvalgt, teknisk personell, stalleier, hesteeier, trener eller yrkesutøver, gir trygghet.

Kunnskap er det viktigste verktøyet for å endre holdninger, endre kulturen og fjerne tabuer. Dette gjelder både i stallmiljøet og på stevneplassen. Kunnskap gir trygghet og profesjonalitet. Med kunnskap blir det lettere å sette grenser, si nei og si ifra.

Mer informasjon og bedre kommunikasjon er helt sentralt for at det skal skje en bevisstgjøring i sporten.

4.1 Informasjonsarbeid

For å øke kunnskap om seksuell trakassering og overgrep, må informasjonen tilpasses ryttersporten. Det er viktig at man kjenner seg igjen og at man kan identifisere seg med den informasjonen man får. Tilpassing av informasjon bør gjøres i samarbeid med faginstanser som Redd Barna.

Informasjonen må treffe alle som er i ryttersporten. Det inkluderer frivillige, teknisk personell, organisasjon, klubber, kretser, trenere, arrangører, private aktører etc.

Det finnes klare retningslinjer for trening og trenere. Disse må gjøres mer kjent gjennom en tydeligere og bedre tilpasset kommunikasjon.

Disse retningslinjene er overførbare til de andre situasjonene i sporten der det kan være et sårbart tillits- eller overmaktsforhold, som for eksempel mellom en stallmedarbeider og en i en lederrolle i stallen eller mellom en hestepasser og rytter. Retningslinjene må derfor generelt kommuniseres ut og gjøres kjent for alle med tilknytning til sporten.

Det finnes allerede regelverk og retningslinjer hos NIF og NRYF for både organisasjonsledd og enkeltmedlemmer når det gjelder samarbeid med private selskaper, sponsorer etc. Manglende kjennskap til dette er imidlertid en utfordring.

«Trygg på trening» vil være et viktig verktøy for informasjon overfor klubber, utøvere, frivillige, teknisk personell, trenere og private aktører.

Det er viktig at tiltak er varige og langsiktige.

Forslag tiltak:

- *Informasjon implementeres i eksisterende opplegg, det vil si at det blir en del av Grønt kort, en del av dommerkurs, stewardkurs etc.*
- *Temaet bør inngå som et element ved alle NRYF-samlinger.*

- *Utforme egne kurs, for eksempel etter mal fra amerikanske USEF Safe Sport, som et tilbud til ryttere som eventuelt kan være obligatorisk i forbindelse med å løse lisens.*
- *Utforme målrettede informasjonskampanjer.*
- *Rekruttere ambassadører som fronter informasjonen.*
- *Utvikle plakater å la «Fair play» plakater i ballidretten.*
- *Gjøre «Trygg på trening» tilgjengelig for private aktører, og opprette et sentralt register for alle som har gjennomgått kurset. Registreringen i et slikt register er frivillig, men vil kunne fungere som en markedsfordel for aktøren.*

4.2 Trener

Mange situasjoner innen ryttersporten innebærer et tillits-/overmaktsforhold som kan være problematisk. Innen idretten står imidlertid trenerrollen i en særstilling. Det er en kjensgjerning at mange av de varslede sakene og sakene som har ledet til dom enten i idretten eller strafferettslig, involverer en person med en trenerrolle.

Innen ryttersporten er det ofte nær kontakt mellom trener (herunder ridelærer) og rytter. Denne relasjonen er verdifull og har stor betydning for både utøver og trener, både sportslig og menneskelig. Treneren er ofte en viktig rollemodell, med en god mulighet til å påvirke utøveren positivt både når det gjelder sportsånd, hestevelferd og allmenn god oppførsel og etikk. En trener har ofte en rolle som rådgiver på flere områder, det handler ikke bare om trening. En trener er ofte den som hjelper til og rådgir i forhold til hestehold, hestekjøp, hestehelse, fôring, utstyr, stevnerutiner og egentrening. Ryttersporten er en av de idrettene der det ofte er en nær og sterk relasjon mellom trener og utøver. Denne relasjonen er først og fremst en svært viktig relasjon som gir kunnskapsrike, dyktige utøvere. Slike relasjoner er et fundament for hele sporten. Men det faktum at relasjonen er så nær og sterk gir også en bakside ved at det er en økt sårbarhet for at det skal oppstå en kritisk situasjon i forhold til seksuell trakassering og overgrep.

4.2.1 Regler, retningslinjer, politiattest og kontrakt

Kommunikasjon av regler og retningslinjer er svært viktig overfor trenere, både autoriserte og uautoriserte. Det er viktig å ha bevisste, trygge trenere som har god kunnskap om regler og retningslinjer slik at de kan identifisere kritiske situasjoner og unngå at de oppstår. Det bør være en forventning hos klubber, private aktører, utøvere og foresatte at trenere er kjent med regler og retningslinjer og følger disse. Denne kunnskapen er i tillegg holdningsskapende og en forutsetning for å kunne endre en uønsket kultur.

Innhenting av politiattest er et grunnleggende element for en trygg sport. For den organiserte sporten er krav om dette forankret i NIFs lov. Ettersom mye av sporten utøves på private staller og anlegg, er det særdeles viktig at også private aktører må kunne kreve politiattest.

Signering av en kontrakt som tydelig sier at man skal følge idrettens regler, inkludert de om seksuell trakassering og overgrep, gir trygghet både for oppdragsgiver og for trener. Jo tydeligere krav og forventninger er, jo lettere er de å følge opp og håndtere for alle parter. Det bør bli en sedvane for både klubber og private aktører at det inngås kontrakt med trenere/ridelærere.

Forslag tiltak:

- *Informere om viktigheten av å kontraktfeste treneravtaler.*
- *Utforme standard trenerkontrakt og gjøre den tilgjengelig for både klubber, privatpersoner og private aktører.*

4.2.2 Trenerlisens

I flere forskjellige idretter i Norge og i ryttersporten i andre land har man lisensordning for trenere. En lisensordning vil i første rekke ha en kompetansehevende effekt. Kurs og opplæring kan settes som vilkår for lisens. På den måten legger man til rette for profesjonalisering og nivåheving av en idrett.

Norges Rytterforbund har i senere tid gjort et grunnarbeid med tanke på å innføre en trenerlisens. Økt kompetanse blant trenere vil gi bedre utøvere. Hestevelferd og sikkerhet for både hest og utøvere er to svært viktige momenter ved en lisensordning. Økt kompetanse gir bedre hestevelferd og større sikkerhet for både hester, utøvere og støtteapparat.

Det stilles flere krav til hvordan vi holder og håndterer hestene våre både gjennom norsk lov og gjennom særforbundets konkurranseregelverk. NRYF mener at det også bør stilles faglige krav til den som underviser. En lisensordning muliggjør dette.

En lisensordning vil videre være et element i forhold til forsikring og erstatning som vil gi trenere økt trygghet i utøvelsen av sin trenerrolle.

En lisensordning vil også være formålstjenlig i forhold til arbeidet for å forebygge, avdekke og håndtere seksuell trakassering og overgrep. En lisensordning knytter private og uautoriserte trenere nærmere den organiserte idretten. I NRYFs trenerkurs inngår seksuell trakassering og overgrep som tema. Med en trenerlisens kan man sikre at også trenere som ikke har gått NRYFs trenerkurs får denne kompetansen ved å stille krav om gjennomført kurs der dette er tema. Det vil gi trenere en sikkerhet i grensesetting i trener-utøver relasjonen, gjøre dem klar over risikosituasjoner som det å være alene med utøver, hvordan man skal kommunisere med utøvere over sosiale media og hvordan man skal forholde seg hvis man innleder en relasjon til en utøver. I tillegg vil denne kompetansen styrke trenerne i deres rolle som gode forbilder.

Med en lisensordning vil man få alle trenere inn i et system, og det kan settes formelle krav for å få utløst lisens, som politiattest.

En trenerlisens bør også betinge medlemskap i et organisasjonsledd i NRYF.

Ovennevnte forhold vil gjøre det enklere å agere på forhold som ikke-etterlevelse av forpliktelser og brudd på bestemmelser eller straffbare handlinger med sanksjoner, bøter, utestengelser, inndragelse av lisens og så videre.

Det må utvikles en løsning for at utenlandske trenere kan søke samme trenerlisens som norske trenere, med tilsvarende krav til kompetanse og dokumentasjon.

Register over lisensierte trenere bør gjøres offentlig tilgjengelig. For en trener vil en lisens være et kvalitetsstempel.

Forslag tiltak:

- Sikre at temaet seksuell trakassering og overgrep inngår i obligatoriske kurs når systemet for trenerlisens innføres.

4.3. Utøvere

Det generelle informasjonsarbeidet vil være viktig i forhold til forebygging og er omtalt i punkt 4.1.

På noen områder kan det være grunn til å vurdere noen endringer/presiseringer, herunder tilføyelser av eksisterende reglement/kontrakter når det gjelder ryttere. anbefalinger om dette følger nedenfor.

4.3.1 NRYFs regelverk om utilbørlig adferd

Ryttersportens konkurransereglement KR 1 § 175 omhandler utilbørlig adferd. Imidlertid adresseres ikke seksuell trakassering/overgrep direkte, og de eksempler som gis på utilbørlig opptreden gjør at det kan være tvil om paragrafen også dekker slike forhold.

Utvalget anbefaler en tydeliggjøring ved konkret å nevne slike forhold. I tillegg vil det være viktig i forhold til både det holdningsskapende arbeidet og det å fjerne tabuer rundt et vanskelig tema.

Forslag tiltak:

- Tydeliggjøre § 175 ved å inkludere seksuell trakassering/overgrep som eksempel.

4.3.2 Regelverk utøvere; bredde og representasjonsutøvere

I utøverkontrakter vises det til NIFs og NRYFs regler og retningslinjer. Forpliktelsen til å etterfølge dette bør tydeliggjøres, herunder spesifikt ta inn i kontrakten at det gjelder en nulltoleranse mot seksuell trakassering, overgrep, rasisme, kjønnshets, homohets og alle andre former for diskriminering.

I utøverkontrakter bør det tas inn en formulering som tydeliggjør rammene for valg av sponsorer og støttespillere. NIFs lov kapittel 13 og 14, jfr. KR 1 § 139, gir retningslinjer på dette området.

Det bør tilføyes et punkt i landslagsutøverkontrakten om at disse utøverne ikke tillates å bruke private trenere som er dømt for overgrep eller utestengt etter idrettens regler.

NIFs lov kapittel 13 og 14 gjelder også overfor breddeutøvere, ref. KR 1 § 139. Breddeutøvere har også et ansvar for å melde sponsoravtaler til klubben. Klubben har et overordnet ansvar for å gi retningslinjer overfor utøvere når det gjelder individuelle sponsoravtaler.

Forslag tiltak:

- Tydeliggjøre nulltoleransen for seksuell trakassering, overgrep, rasisme, kjønnshets, homohets og alle andre former for diskriminering i utøverkontrakter.
- Tydeliggjøre rammene for valg av sponsorer og støttespillere i utøverkontrakter.
- Tilføy punkt i landslagsutøverkontrakten om at det ikke tillates at landslagsutøvere bruker private trenere som er dømt for overgrep/utestengt etter idrettens regler.
- Informere tydeligere om breddeutøverens ansvar for å melde sponsoravtaler til klubben.
- Informere tydeligere om klubbens ansvar for å gi retningslinjer ved individuelle sponsoravtaler.

4.3.3. Vurdere krav om lisensiert trener

Utvalget anser en trenerlisensordning som et godt veivalg for en generell kompetanse- og nivåheving av sporten, ref. punkt 4.2.2. NRYF ønsker trenere med lisens, og utøvere som benytter seg av lisensierte trenere. En trenerlisensordning vil som nevnt under punkt 4.2.2 også sikre at treneren har politiattest, samt kunnskap om temaet seksuell trakassering og overgrep innen sporten. Det bør derfor vurderes å innføre et krav til utøvere om å oppgi sin trener som da skal være lisensiert ved påmelding til klasser/stevner over et visst nivå. Som følge av at det er mulighet for at slikt krav kan ha en utilsiktet ekskluderende effekt på lavere nivå som kan påvirke rekrutteringen, bør dette ikke gjelde på lavere nivå.

Forslag tiltak:

- *Vurdere krav om å oppgi lisensiert trener ved påmelding på stevner over et visst nivå.*

4.3.4 Analogi fra antidopingregelverket vedrørende forbudte forbindelser utøver/annen person

[Antidopingregelverket punkt 2.10](#) har klare regler om forbudte forbindelser mellom utøvere og annen person. Overtredelse av reglene kan innebære en utelukkelse av utøveren. Det kan vurderes om forbindelser med en overgrepsdømt/utestengt person skal vurderes dithen at medlemskap/lisens kan fratas den som i private staller/treninger fortsetter å ha en sportslig relasjon til en overgrepsdømt/utestengt person.

Forslag tiltak:

- *Utrede eventuell regel om forbudte forbindelser mellom utøvere og overgrepsdømte personer, ref. antidopingregelverket.*

4.4 Klubb (idrettslag)

Det generelle informasjonsarbeidet vil være viktig i forhold til forebygging og er omtalt i punkt 4.1.

4.4.1. Retningslinjer og krav

Den helt grunnleggende forventning til klubber og rytterkretser er at de følger retningslinjer og krav fra NIF og NRYF, inkludert at de gjør et aktivt forebyggende arbeid, herunder gjennomfører «Trygg på trening».

Klubber har en plikt til å gjøre idrettens verdier overfor utøvere og foresatte kjent, og til å ha gode rutiner for det de er pålagt å gjøre, for eksempel politiattest. Ved innføring av trenerlisens må klubber sette krav om lisens for klubbtrenerne. De må også utarbeide rutiner for hvordan de skal motta og håndtere varslinger.

Forslag tiltak:

- *Klargjøre klubbens forpliktelser, sende ut årlig standardinformasjon.*
- *Ved innføring av trenerlisens må klubber sette krav om lisens for klubbtrenerne.*

4.4.2 Samarbeidspartnere, sponsorer

I utvalgsarbeidet har det blitt klart at det eksisterende regelverk og det som finnes av retningslinjer og kontrakter innen NIF og NRYF når det gjelder samarbeidspartnere og sponsorer i utgangspunktet er godt. Manglende kjennskap til dette er imidlertid en utfordring. Bedre kommunikasjon av det

eksisterende regelverk, samt de foreliggende standardavtaler vil både gjøre dette mer kjent og tydelig.

Det generelle informasjonsarbeidet vil være viktig i forhold til forebygging og er omtalt i punkt 4.1.

NRYFs lov §§ 26 og 27 fastslår at avtaler og samarbeid mellom Norges Rytterforbund, herunder klubber som er en del av NRYF, og næringslivet reguleres av NIFs lov kapittel 13, mens markeds-, medie- og arrangementsrettigheter reguleres i NIFs lov kapittel 14. Klubber innen NRYFs organisasjon skal ikke velge samarbeidspartnere eller sponsorer som bryter mot norsk lov eller idrettens verdier. Samarbeidspartnere og sponsorer må velges ut fra hva som er forenlig med et godt omdømme.

I standardavtalen for sponsoravtale for klubb som NRYF har utarbeidet, jfr. punkt 2.2.8, bør det legges til et punkt som uttrykker en forventning fra klubbens side om at samarbeidspartneren/sponsoren følger idrettens lover og retningslinjer for seksuell trakassering og overgrep. På den måten kan klubben lettere sette krav til samarbeidspartner/sponsor. Dersom en slik forventning ikke følges opp, vil dette være enklere for klubben å håndtere dette dersom det står tydelig i standardavtalen fra NRYF.

Forslag tiltak:

- *Styrke informasjonsarbeidet for å bidra til en bevisstgjøring, profesjonalisering og holdningsendring slik at klubber/arrangører tar de rette valgene med hensyn til sponsorer/samarbeidspartnere. Det vises til punkt 4.1.*
- *Det må settes krav om at samarbeidspartnere/sponsorer følger idrettens lover og retningslinjer for seksuell trakassering og overgrep i NRYFs standardavtale for klubb om sponsor.*

4.5 Private aktører

Det generelle informasjonsarbeidet vil være viktig i forhold til forebygging og er omtalt i pkt. 4.1. Tilstedeværelse av og bruk av en person som er dømt for overgrep eller utestengt etter idrettens regler på treninger, arrangementer og anlegg uten tilknytning til NRYF eller uten avtale med et organisasjonsledd (private staller, treninger, samlinger, mv.) kan vanskelig reguleres på annen måte enn ved bevisstgjøring av holdninger og handlinger. Det samme gjelder private aktørers forhold til samarbeidspartnere og sponsorer.

Forslag tiltak

- *Generelt informasjonsarbeid.*
- *Gjøre «Trygg på trening» tilgjengelig, med mulighet for registrering av gjennomført kurs.*

5. Håndtering av saker – anbefalinger og forslag

Kunnskap og bevisstgjøring er en forutsetning for å kunne skape gode rutiner også når det gjelder håndtering av saker om seksuell trakassering og overgrep. Dette gjelder enten det er snakk om en organisasjon eller en privat aktør. Det er viktig at enhver er trygg på hva man skal gjøre hvis man er bekymret for et barn, dette er grunnlaget for gode varslingsrutiner og reaksjonsrutiner.

Det formelle ansvaret for å forfølge saker om seksuell trakassering og overgrep ligger hos politi og påtalemyndighet.

5.1 Fornærmede

En person som er utsatt for seksuell trakassering eller overgrep trenger vanligvis trygghet for å tørre å varsle. Kunnskap om hva seksuell trakassering og overgrep er, samt kunnskap om hvordan man varsler vil gi økt trygghet.

Det foreligger så langt utvalget vet ingen retningslinjer hverken hos NRYF eller NIF for hvordan man skal ivareta fornærmede ved varslet sak, ved mistanke om trakassering/overgrep eller før og etter det foreligger en eventuell dom i en sak. Gode retningslinjer her er nødvendig både for klubber og for NRYF sentralt. Det sier seg selv at dette er et vanskelig tema, der det ligger mange utfordringer med usikkerhet rundt det juridiske og hva som er handlingsrommet. Det er også et område der personlige tanker og følelser spiller inn for hvordan man velger å håndtere. En standard for hvordan man skal følge opp personer som har vært utsatt for seksuell trakassering eller overgrep vil derfor være viktig for å gi sikkerhet til tillitsvalgte og ansatte, og for å kunne møte offeret best mulig.

En slik standard må utarbeides på bakgrunn av veiledning fra fagpersoner innen overgrep, mental helse og juss. Denne standarden bør være felles for hele idretten, og dette punkt vil derfor adresseres til NIF.

Tidligere forslag om utvikling av informasjon tilpasset ryttersporten, som foreslått i ref. punkt 4.1, vil være sentralt også når det gjelder avdekking og håndtering av seksuell trakassering og overgrep. Dette gjelder også innføringen av «Trygg på trening» (Redd Barna).

Forslag tiltak:

- *NIF oppfordres til å igangsette arbeid for å utarbeide en fellesidrettslig standard for ivaretagelse av en person som er utsatt for seksuell trakassering eller overgrep, både før og etter dom.*

5.2 Person som er domfelt og/eller utestengt

Både NRYFs administrasjon, klubber og private aktører har erfart at det er ikke enkelt å håndtere situasjoner knyttet til personer som er domfelt og/eller utestengt for seksuell trakassering og overgrep.

Vedlegg 2 illustrerer et utvalg kritiske situasjoner der det er behov for kjøreregler for håndtering av person som er domfelt og/eller utestengt for seksuell trakassering og/eller overgrep. Alle situasjoner er i regi av klubb/NRYF, men problemstillinger og de foreslåtte løsninger kan tenkes anvendt tilsvarende av private aktører. Utvalget har her kommet med forslag til løsninger, men de forutsetter avklaringer fra NIF, ref. punkt 6.1.

Dersom en uønsket person dukker opp på anlegget til en klubb, har klubben adgang til å bortvise denne i kraft av eiendomsretten. I praksis kan det være krevende å ha ansvarlig til stede til enhver tid i tilfelle vedkommende dukker opp.

5.2.1 Eksisterende retningslinjer for håndtering av utestengte personer for rideklubber tilknyttet Norges Rytterforbund

I NRYF retningslinjer for klubber om håndtering av personer som er utestengt som følge av en utestengelsesdom fra idrettens domsutvalg (NIFD) understrekes det at klubber som er medlemmer av NRYF ikke kan engasjere en trener med utestengelsesdom. Dette vil også gjelde andre enheter innen NRYF, som landslag, utvalg etc.

Selv om det står i retningslinjene at en utestengelsesdom ikke forhindrer den utestengte å trene enkeltmedlemmer, så oppfordres medlemmer av rideklubber tilknyttet NRYF om å ikke benytte trenere som har en utestengelsesdom til privat trening.

Retningslinjene gjør også klart at i hvert enkelt tilfelle hvor det er en rettskraftig utestengelsesdom, skal NRYF skriftlig oppfordre den utestengte til å vise hensyn til idretten, klubben og hvert enkelt medlem for å unngå at enkeltpersoner føler seg krenket eller støtt. Ved utestengelser vil Norges Rytterforbund med mail til lederne i rideklubbene informere om at navngitte personer er utestengt og lengden på utestengelsen. På samme måte vil det bli gitt informasjon når utestengelsen er ferdig sonet.

Utover disse punkt er retningslinjene relativt lite konkrete. De påpeker i større grad mangelen på lovhjemler for å muliggjøre en håndtering enn de forteller hvordan en utestengt person skal håndteres. Dette viser at det er et sterkt behov for å klargjøre hjemmelsgrunnlaget – hva man kan og hva man ikke kan gjøre. Dette er problemstillinger som adresseres NIF, ref. punkt 6.1.

Forslag tiltak:

Når problemstillinger fremstilt i pkt. 6.1 nedenfor er avklart hos NIF, adresseres det til NIF å utarbeide et fellesidrettslig verktøy til klubbene for å håndtere overgrepene. Det foreslås følgende prosessbeskrivelse når en person – utestengt pga. overgrep – konkret skal følges opp:

- *Det utarbeides en dokumentert analyse av hvem som bør/må få informasjon om overgrepsperson.*
- *Informasjon tildeles nødvendige roller/navngitte personer i klubber ihht kulepunkt 1. Nødvendig informasjonssikkerhet i lagring og sending legges til grunn.*
- *Nødvendige roller/navngitte personer gis myndighet og plikt til å bruke et nærmere beskrevet handlingsrom.*
- *Overgrepsperson gis informasjon fra NIF/NRYF om at det er informert videre og hvilket handlingsrom som er gitt til dem som skal følge opp.*
- *Konkrete situasjoner der handlingsrommet er brukt skal rapporteres tilbake til NIF/NRYF sentralt, samt informeres om lokalt innenfor en begrenset gruppe tillitsvalgte. Formål: Læring og historikk.*

6. Problemstillinger som må adresseres NIF

I utvalgsarbeidet har det blitt klart at det er adskillige forhold som må adresseres til NIF før det kan gis konkrete forslag om tiltak innen NRYF, enten fordi det er snakk om fellesidrettslige forhold eller fordi det er forhold og problemstillinger som NIF må ta videre til myndighetsnivå. Disse forhold gjelder især håndtering av en person som er domfelt og/eller utestengt for seksuell trakassering og overgrep.

6.1 Avklaringer

NIF sentralt må bidra med avklaringer slik at en som har utsatt noen for seksuell trakassering eller overgrep på lovlig grunnlag kan håndteres sentralt i NRYF, samt i konkrete lokale sammenhenger av lokale tillitsvalgte. Utvalget ber om avklaringer på følgende områder:

- I en sak om seksuell trakassering og/eller overgrep vil prosessen fra varsling til eventuell strafferettslig dom foreligge innebære at overgriperen har ulik status som henholdsvis mistenkt, siktet, tiltalt og til slutt eventuelt dømt. Det er behov for avklaring av hvordan idrettsorganisasjoner skal forholde seg til overgriperen i løpet av denne prosessen, med hensyn til behov for hjemmelsgrunnlag som underlag for differensiering av «kjøreregler».
- Et av premissene for effektiv håndtering er at idretten sentralt (NIF/NRYFs sentrale administrasjon) er både mottaker og behandler av informasjon om en overgriper. Det er behov for å avklare hjemmelsgrunnlag for innsamling, lagring og bruk av informasjon om overgriper og hvordan håndteringen kan følges opp gjennom distribusjon og bruk av informasjonen. Et innspill kan være å utvikle kjøreregler jfr. slik dopingdømte håndteres, eventuelt følge hovedregelen for GDPR i forhold til innsamling, oppbevaring og bruk av informasjon.
- Det er behov for å avklare retningslinjer for hvordan NIF/NRYF skal kunne ivareta en person som er utsatt for seksuell trakassering eller overgrep, både før og etter det foreligger dom i saken.
- Det er behov for å avklare nødvendig hjemmelsgrunnlag for konkrete handlinger i forhold til overgriper.
- Det er behov for å avklare nærmere hvem som har myndighet og plikt til å handle overfor overgriper.
- Det er behov for å avklare hvordan idretten skal forholde seg til en person som er dømt i en domstol, men som ikke har noen utestengelsesdom.
- Det er behov for å vurdere etablering av et felles påtaleorgan for idretten som kan håndtere alvorlige saker med seksuell trakassering-/overgrepssaker, slik at en dom i idrettens regi kan inneholde overordnede føringer for kjøreregler som skal følges opp/håndteres lokalt.

6.2 Felles varslingssenter for idretten

NRYFs administrasjon har bedt NIF bistå med hvordan NRYF på en god måte kan presentere muligheten for å varsle overgrep til NRYF sentralt dersom man foretrekker det fremfor klubb, særkrets, idrettskrets eller NIF sentralt. Administrasjonen vil orientere forbundsstyret om løsning på dette i løpet av 2021. Håndtering av alle varslingssaker bør følge NIFs retningslinjer.

Imidlertid er det utvalgets primære ønske at det vurderes et felles varslingssenter for idretten der alle saker behandles, også de som varsles gjennom andre kanaler, for å sikre en god, profesjonell behandling av saken.

6.3 Politiattest

Det er behov for et velfungerende system rundt politiattest, og det er behov for at også private kan kreve politiattest.

6.4 Utdyping av NIFs lov § 13-3. «Krav til idrettens avtaler og samarbeid med næringslivet»

Det er ønskelig at NIF avklarer om de ulike organisasjonsledd har en forpliktelse til å undersøke om en sponsors bakgrunn er forenlig med idrettens verdier, og i tilfelle ja, hvordan det i så fall skal utføres og hvor langt undersøkelsesplikten går for idrettslag, jfr. punkt 4.4.1 som sponsorer og samarbeidspartnere.

6.5 Arbeidskraft på idrettsarenaer

NIF bes vurdere om det bør utarbeides retningslinjer for hvordan man skal forholde seg til andre utenom idretten som i jobbsammenheng er på et idrettsarrangement eller på et idrettsanlegg der barn og unge har tilhold.

7. Forslag til erklæring

Utvalget har følgende forslag til erklæring, jfr. mandat i punkt 1.4:

«Trygg rytterglede for alle»

Vedlegg 1

Retningslinjer

for rideklubber tilknyttet Norges Rytterforbund i forhold til medlemmer med utestengelsesdommer fra idrettens domsutvalg (NIFD).

Grunnlag:

Slutningene fra NIFD, samt domspremissene skal alltid legges til grunn for praktisering av utestengelsen. I tillegg vil NRYF i hvert enkelt tilfelle utarbeide retningslinjer overfor klubber og klubbens medlemmer og tillitsvalgte.

Teknisk personell:

Teknisk personell som overdommer, dommer, steward eller banebygger kan ikke pålegges å påtale eventuelle brudd på utestengelsesdommer. Unntak er tilfeller hvor det kreves lisens fra utøver eller tillitsvalg.

Tilgang til anlegg:

Utestengte personer kan per definisjon ikke nektes adgang til områder uten adgangskontroll. Områder som avridningsbane (oppvarmingsbane), konkurransebane før konkurranse (besiktigelse av banen), eller andre områder er ikke definert som lukkede områder. Staller som ikke er «lukket» (med unntak av NM og internasjonale stevner) er heller ikke definert som adgangskontrollert område. I tilfeller med «lukket stall», har NRYF besluttet at utestengte IKKE skal gis akkreditering til stallene. Utestengte skal heller ikke gis generell akkreditering til områder som ikke er beregnet for vanlige tilskuere/publikum.

Organisert trening:

Organisert treninger er definert som en trening hvor flere ryttere er samlet, og hvor treneren er engasjert av klubben eller en gruppe ryttere.

Deltagelse på stevner:

Deltagelse på stevner er definert som å starte på stevner, være trener for en klubb/gruppe ryttere. Det kreves lisens for å starte på stevner, mens NRYF ikke krever lisens av trenere. Det betyr at det er klubbene og ikke NRYF som har ansvaret for å ikke benytte en utestengt trener. Klubber som er medlemmer av NRYF kan IKKE engasjere en trener med utestengelsesdom.

Treneroppdrag for enkelt medlemmer:

Trening av enkelt medlemmer er ikke å definere som organisert trening. En utestengelsesdom forhindrer ikke den utestengte å trene enkelt medlemmer, men medlemmer av rideklubber tilknyttet NRYF oppfordres til IKKE å benytte trenere som har en utestengelsesdom. Dette av respekt for de fornærmede i de respektive sakene.

Oppfordring fra NRYF.

I hvert enkelt tilfelle hvor det er en rettskraftig utestengelsesdom, skal NRYF skriftlig oppfordre den utestengte til å vise hensyn til idretten, klubben og hvert enkelt medlem, for å unngå at enkelt personer føler seg krenket eller støtt. Ved utestengelser vil Norges Rytterforbund med mail til lederne i rideklubbene informere om at navngitte personer er utestengt og lengden på utestengelsen. På samme måte vil det bli gitt informasjon når utestengelsen er ferdig sonet.

Vedlegg 2

Eksempelskisse person som er domfelt og/eller utestengt for seksuell trakassering og/eller overgrep, jfr. pkt. 5.2

Vedlagt er skisse som illustrerer eksempler på konkrete situasjoner med tilhørende mulig handlingsrom. Skissen er ikke utfyllende, og den tydeliggjør hvor krevende aktiv håndtering i praksis er.

I skissen brukes av hensyn til plass betegnelsen «overgrepsperson» på en person som er domfelt og/eller utestengt for seksuell trakassering og/eller overgrep.

Overgrepsperson som er domfelt og/eller utestengt og som ikke respekterer dommen	Trening	Stevne	Stall/anlegg eies/drives av klubb	Arrangement; sosialt, faglig - praktisk
Trener	Klubber kan ikke inngå avtale med overgrepsperson, og medlemmer kan ikke engasjere overgrepsperson privat. Sanksjon: eksklusjon klubb og ryttere om ikke forholdet avsluttes.	Overgrepsperson bes om å forlate definert område; oppstalling, oppvarming og konkurranse, samt serveringssteder tilknyttet anlegget spesifikt. Arrangør v/politiattest-ansvarlig og/eller steward.	Overgrepsperson bes om å ikke vise seg på definert område i tiden overgrepsperson er utestengt. Politiattest-ansvarlig eller stallsjef gir beskjed direkte til overgrepsperson.	Arrangør sjekker at overgrepsperson ikke er på deltakerlisten. Arrangement uten påmelding; Politiattest-ansvarlig eller arrangementsansvarlig gir beskjed direkte til overgrepsperson.
Teknisk personell/ tillitsvalgt/ administrasjon	Overgrepsperson mister lisens, verv, oppgaver i regi av klubben o.a. deler av NRYF-virksomhet.	Overgrepsperson bes om å forlate definert område; oppstalling, oppvarming og konkurranse, samt serveringssteder tilknyttet anlegget spesifikt. Arrangør v/politiattest-ansvarlig og/eller steward.	Overgrepsperson bes om å ikke vise seg på definert område i tiden Overgrepsperson er utestengt. Politiattest-ansvarlig eller stallsjef gir beskjed direkte til overgrepsperson.	Arrangør sjekker at overgrepsperson ikke er på deltakerlisten. Arrangement uten påmelding; Politiattest-ansvarlig eller arrangementsansvarlig gir beskjed direkte til overgrepsperson.
Hestefaglig helsepersonale (veterinær, smed mv)	Klubber kan ikke inngå avtale med overgrepsperson, og medlemmer kan ikke engasjere overgrepsperson privat. Sanksjon:	Arrangørklubb bes om å unngå bruk av overgrepsperson på sine stevner. Sanksjon: klubben mister mulighet til å	Klubber kan ikke inngå avtale med overgrepsperson, og medlemmer kan ikke engasjere overgrepsperson privat. Sanksjon:	Arrangør sjekker at overgrepsperson ikke er på deltakerlisten. Arrangement uten påmelding; Politiattest-ansvarlig eller arrangementsansvarlig

	eksklusjon klubb og ryttere om ikke forholdet avsluttes.	arrangere stevner. Eksklusjon fra NRYF ved nye brudd.	eksklusjon klubb og ryttere om ikke forholdet avsluttes.	gir beskjed direkte til overgrepsperson.
Øvrige forhold med kjent overgrepsperson – rytter, forelder, mv	Overgrepsperson mister lisens, verv, oppgaver i regi av klubben o.a. deler av NRYF-virksomhet.	Overgrepsperson bes om å forlate definert område; oppstalling, oppvarming og konkurranse, samt serveringssteder tilknyttet anlegget spesifikt. Arrangør v/politiattest-ansvarlig og/eller steward.	Overgrepsperson bes om å ikke vise seg på definert område i tiden overgrepsperson er utestengt. Politiattest-ansvarlig eller stallsjef gir beskjed direkte til overgrepsperson.	Arrangør sjekker at overgrepsperson ikke er på deltakerlisten. Arrangement uten påmelding; Politiattest-ansvarlig eller arrangementsansvarlig gir beskjed direkte til overgrepsperson.